

Projekt nr 519

z dnia 11 stycznia 2024 r.

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W MIROŚLAWCU**

z dnia 30 stycznia 2024 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Mirosławiec na 2024 rok.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463 i 1688) , art. 4¹ ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) i art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939) Rada Miejska w Mirosławcu uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Mirosławiec na rok 2024, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Mirosławca.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

SEKRETARZ
Gminy Mirosławiec

Monika Stąporek

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII DLA GMINY MIROSŁAWIEC NA ROK 2024
Wprowadzenie**

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, zwany dalej „Programem”, stanowi kontynuację oraz uzupełnienie wcześniej prowadzonych w Gminie działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom. Zaproponowane w Programie zadania są merytorycznie spójne z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałaniem narkomanii. Program obejmuje zadania własne gminy w zakresie realizacji działań określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz działania własne gminy w obszarze profilaktyki narkomanii, które wynikają z ustaw. Umieszczenie zadań wynikających z dwóch odrębnych przepisów prawa w jednym Programie podyktowane jest faktem, że do znacznej części problemów wynikających z używania alkoholu lub innych środków zmieniających świadomość (narkotyki, leki) można zaproponować zbieżne działania profilaktyczne. Uzupełniono go o zdobyte w trakcie realizacji poprzednich programów doświadczenia oraz wnioski wynikające z diagnozy lokalnych zagrożeń. Wskazują one jednoznacznie na konieczność łączenia oddziaływań w zakresie profilaktyki alkoholowej z działaniami zapobiegającymi innym uzależnieniom od substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz uzależnieniom behawioralnym. Stąd konieczność realizacji wielowymiarowych działań w zakresie przemocy i cyberprzemocy oraz kształtujących umiejętności interpersonalne i społeczne (np. komunikacja, poczucie własnej wartości, szacunek do siebie, swojego ciała, do drugiego człowieka, rozpoznawanie psychomanipulacji jako profilaktyka wchodzenia w różnego rodzaju grupy destrukcyjne itp.). Właściwe wydaje się kreowanie profilaktyki uzależnień poprzez wzmacnianie czynników ochronnych i eliminację czynników ryzyka.

Cele i działania Programu umożliwiają wdrożenie szerokiego spektrum oddziaływań (profilaktycznych, prewencyjnych, leczniczych i reintegracyjnych) i zadań podejmowanych wspólnie z różnymi podmiotami na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii w tym również w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Mirosławiec.

Program jest adresowany do osób fizycznych, prawnych i podmiotów nieposiadających osobowości prawnej, realizujących zadania w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania przemocy, do osób z grup ryzyka, uzależnionych i ich rodzin oraz wszystkich mieszkańców Gminy Mirosławiec.

Realizacja zadań Programu jest finansowana ze środków pochodzących z opłat pobieranych za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o których mowa w art. 18 i 18¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Rozdział 1.

**Podstawy prawne oraz dokumenty korespondujące z realizacją zadań w zakresie profilaktyki
i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w Gminie Mirosławiec.**

Podstawą prawną Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w 2024 r. jest:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151).

Ustawa określa sposoby realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi. Reguluje funkcjonowanie rynku napojów alkoholowych, określa zasady kontroli obrotu tymi napojami. Reguluje także dziedzinę promocji i reklamy napojów alkoholowych, a także formułuje przepisy karne dotyczące obrotu i reklamy alkoholu. Wprowadza regulacje dotyczące postępowania wobec osób nadużywających alkoholu, określa podstawy leczenia odwykowego oraz wskazuje, że profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych należy do Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, a prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin. Tak więc do zadań własnych gminy należy:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;

- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1939), która precyzuje zadania własne gmin obejmujące:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychologicznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) zawiera przepisy, w których wyliczone są zadania samorządu gminnego. Jednym z nich jest opracowanie, aktualizowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych, która obejmuje m.in. program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.

4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 ze zm.), w której zawarto zadania własne gminy, polegające m. in. na prowadzeniu poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową oraz opracowaniu i realizacji programu przeciwdziałania przemocy domowej.

5. Ustawa z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1608 ze zm.), w której zawarto, że wykonywanie zadań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym należą do zakresu działania Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.

6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 roku w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025 (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 642) – określające cel strategiczny i cele operacyjne, podmioty odpowiedzialne za ich realizację oraz wykaz zadań służących realizacji celów operacyjnych, między innymi profilaktyki uzależnień w tym uzależnień behawioralnych.

7. Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla Gminy Mirosławiec na lata 2021–2024 określający działania związane z przeciwdziałaniem zjawisku przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej na terenie Gminy Mirosławiec.

Rozdział 2.

Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych w Gminie Mirosławiec

Dla potrzeb opracowania Programu w Gminie Mirosławiec w okresie od maja do września 2022 roku przeprowadzono badania ankietowe obejmujące podstawowe problemy społeczne związane z: nadużywaniem alkoholu, nikotyny, dopalaczy i narkotyków, uzależnieniami behawioralnymi, a także przemocą w rodzinie oraz w środowisku szkolnym.

Główny cel badania stanowiło zdiagnozowanie skali problemów społecznych w Gminie Mirosławiec oraz postaw mieszkańców względem: problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego, zjawiska przemocy, a także uzależnień behawioralnych. Obszary dotyczące ogólnej wiedzy i opinii mieszkańców, ich doświadczeń osobistych oraz postrzegania zjawiska uzależnień w najbliższym otoczeniu zostały przeanalizowane za pomocą badania ankietowego, przeprowadzonego na próbie badawczej, która została przedstawiona poniżej:

- dorośli mieszkańcy - 100 osób,
- uczniowie - 204 osoby,
- sprzedawcy - 17 osób.

Badania sondażowe (ilościowe) przeprowadzono wśród dorosłych mieszkańców na terenie Gminy Mirosławiec za pomocą metody CAWI (badanie za pomocą ankiety internetowej) oraz PAPI (wywiad bezpośredni realizowany przy użyciu papierowej ankiety). Link odnoszący się do ankiety internetowej został umieszczony na internetowej stronie Urzędu Miejskiego w Mirosławcu (www.miroslawiec.pl). Uzupełnione ankiety zostały odesłane w formie elektronicznej w postaci zestawienia wszystkich danych, co zapewniło badanym pełną anonimowość.

W badaniu uczniów również zastosowano metodologię ilościową CAWI. Wybór metody sondażu diagnostycznego sprawił, że najbardziej dogodną techniką była ankieta audytoryjna. Uczniowie, zebrani w większej grupie, wypełniali samodzielnie ankiety. Badanie przeprowadzone zostało zgodnie z zasadami etyki, zaś uczestnicy poinformowani zostali o zachowaniu anonimowości badania. Za każdym razem uzyskiwano zgodę dyrektorów szkół podstawowych na przeprowadzenie badań w ich placówkach.

Natomiast wśród sprzedawców alkoholu zastosowano metodę PAPI (wywiad bezpośredni realizowany przy użyciu papierowej ankiety). Wykorzystana technika badawcza opierała się na bezpośrednim komunikowaniu się ankietera z respondentami, przy wykorzystaniu ustrukturyzowanego narzędzia badawczego, jakim był kwestionariusz ankiety.

Kwestionariusz ankiety umożliwił uzyskanie informacji dotyczących stanu oraz nasilenia zagrożeń społecznych występujących na terenie Gminy Mirosławiec, między innymi poprzez zdiagnozowanie problemów i oczekiwań zgłaszanych przez dorosłych mieszkańców, sprzedawców oraz dzieci i młodzieży ze szkół zlokalizowanych na terenie Gminy Mirosławiec.

Analiza ankiet przeprowadzonych wśród osób dorosłych

Postawy dorosłych mieszkańców wobec alkoholu.

Badania przeprowadzone wśród mieszkańców gminy Mirosławiec dotyczące aktualnych zachowań związanych ze spożywaniem alkoholu wskazują, że alkohol jest obecny w ich życiu, lecz częstotliwość jego spożywania jest zazwyczaj okazjonalna. Okazało się bowiem, iż najliczniejsza grupa tj. 36,00% ankietowanych spożywa napoje alkoholowe okazjonalnie, średnio kilka razy w roku. 29,00% badanych przyznało się do spożywania alkoholu kilka razy w miesiącu, 6,00% kilka razy w tygodniu, a 2,00% codziennie. Pozostałe 27,00% respondentów zadeklarowało natomiast abstynencję. Uwzględniając płeć respondentów, zarówno kobiety jak i mężczyźni najczęściej odpowiadali, że piją alkohol okazjonalnie.

Postawy dorosłych mieszkańców wobec narkotyków.

Kolejnym ważnym zagadnieniem, który został poddany zbadaniu, był problem uzależnienia od środków psychoaktywnych. W celu sprawdzenia skali problemu w Gminie Mirosławiec respondentom zadano pytanie o to, jak często zażywają tego typu substancje. 10,00% badanych zadeklarowało spożywanie środków psychoaktywnych, w tym 6,00% osób zażywało te substancje jednokrotnie, 2,00% osób sięga po nie kilka razy w roku, a po 1,00% wskazuje na odpowiedzi: „kilka razy w miesiącu” oraz „raz w miesiącu”.

W celu pogłębienia wiedzy dotyczącej zażywania substancji psychoaktywnych przez dorosłych mieszkańców, ankietowanych poproszono o wskazanie, jakie środki psychoaktywne stosowali. Z zebranego materiału badawczego wynika, iż największa część respondentów sięgała po marihuanę (90,00%), dodatkowo: ekstazy, dopalacze oraz leki bez zastosowania medycznego.

Celem diagnozy problemu narkotykowego w Gminie Mirosławiec, było również sprawdzenie dostępności środków psychoaktywnych w społeczności lokalnej. Wszystkich ankietowanych biorących udział w badaniu poproszono o ocenę możliwości pozyskania narkotyków na terenie ich miejscowości. Warto zwrócić uwagę na to, że zdaniem 22,00% mieszkańców takie substancje w obszarze miejsca ich zamieszkania, jest łatwo pozyskać. Większość badanych nie ma wiedzy na ten temat (65,00%), w opinii 9,00% są one trudno dostępne, a według 4,00% osób są one całkowicie niedostępne.

Postawy mieszkańców wobec palenia papierosów.

Kolejna część ankiety miała na celu zbadanie skali zjawiska palenia papierosów przez dorosłych mieszkańców Gminy Mirosławiec. Spośród wszystkich badanych osób, 23,00% przyznaje, że pali papierosy, przy czym 15,00% sięga po nie codziennie, 6,00% kilka razy w roku, a także kilka razy w tygodniu (2,00%).

Wśród palących papierosy mieszkańców, 34,79% osób nie kontroluje ile pali, ponieważ nie pali codziennie, 21,74% respondentów sięga po papierosa w przedziale pomiędzy 6 a 15 razy w ciągu dnia natomiast 30,43% pali poniżej 5 sztuk dziennie. 13,04% mieszkańców pali między 16 a 25 sztuk.

Kolejne pytanie miało na celu określenie przyczyn sięgania po wyroby tytoniowe przez mieszkańców Gminy Mirosławiec. Najwięcej mieszkańców przyznaje, że pali papierosy w stresie (65,22%), przy alkoholu (39,13%), a także dla przyjemności (26,09%).

Respondenci, którzy palą papierosy zostali zapytani również o to, czy kiedykolwiek próbowali rzucić palenie. 47,83% mieszkańców nigdy nie podejmowało takiej próby, 13,04% respondentów przyznało, że ma zamiar zerwać z nałogiem, 30,43% badanych próbowało raz, ale nieskutecznie oraz 8,70% podejmowało próbę wiele razy również bezskutecznie. Dane pokazują, iż duży odsetek ankietowanych chce zerwać z nałogiem, ale nie potrafi tego zrobić.

W ocenie ponad połowy mieszkańców (68,00%) palenie papierosów jest bardzo szkodliwe, a 29,00% osób uważa je za szkodliwe. Wskazuje to na fakt, iż większość mieszkańców zdaje sobie sprawę z negatywnych konsekwencji zdrowotnych tego uzależnienia.

Postawy mieszkańców wobec przemocy.

Kolejnym problemem społecznym omawianym w niniejszej diagnozie, był problem przemocy. Celem niniejszego rozdziału było sprawdzenie wiedzy dorosłych mieszkańców dotyczącej przemocy oraz sprawdzenia skali zjawiska w Gminie Mirosławiec.

Ankietowanych poproszono o wskazanie zachowania, które ich zdaniem można uznać za akt przemocy. Respondenci najczęściej wskazywali na: bicie (98,00%), grożenie, straszenie (90,00%), czy też całowanie i dotykanie wbrew woli oraz zmuszanie do oglądania pornografii (po 86,00%).

Respondentom zostało również zadane pytanie o znajomość osób ze swojego otoczenia które zostały doświadczone przemocą domową. 12% ankietowanych nie wie, 18,00% ankietowanych zna takie osoby natomiast 70,00% twierdzi że nie zna nikogo kto został dotknięty przemocą domową.

Ankietowani uważają, że przemoc domowa związana jest głównie z piciem alkoholu – taką odpowiedź wskazuje 91,00% osób. W dalszej kolejności badani wskazują na: zażywanie narkotyków (52,00%), zażywanie dopalaczy (48,00%) oraz choroby (47,00%).

Następnie ankietowanych zapytano, czy osobiście zdarzyło im się doświadczyć przemocy. Odpowiedzi twierdzące udzieliło tutaj 19,00% osób.

Osobami stosującymi przemoc wobec respondentów najczęściej są: partner/partnerka (47,37%), ojciec (31,58%), a także: brat, siostra, dziadkowie oraz matka (po 10,53%). Dodatkowo w odpowiedzi „inne osoby, jakie?” (31,58%) ankietowani wymienili: „obcy” oraz „znajomi/przyjaciele”.

17,00% respondentów przyznaje, że stosowało przemoc wobec innych osób. Natomiast zdecydowana większość osób, tj. 83,00% nie stosowała nigdy przemocy wobec drugiej osoby.

Ankietowani, którym zdarzyło się stosować zachowania przemocowe, stosowali głównie przemoc fizyczną (64,71%), przemoc psychiczną (52,94%) oraz ekonomiczną (17,65%).

Postawy mieszkańców wobec uzależnień behawioralnych.

Uzależnienia behawioralne (zwane także nałogami behawioralnymi) to pewne zachowania (np. korzystanie z Internetu, pracowanie, uprawianie ćwiczeń), które „krążą” wyłącznie wokół określonej czynności, np. myślimy o graniu w naszą ulubioną grę, nie możemy skupić się na lekcji, a gdy tylko mamy wolny czas, natychmiast włączamy komputer i gramy (lub robimy to w każdej wolnej chwili na smartfonie).

Większość ankietowanych, spędza czas na korzystaniu z komputera i Internetu codziennie (85,00%). Do kilku razy w roku na tę aktywność przeznacza czas 8,00% osób, 5,00% osób korzysta z tych urządzeń kilka razy w tygodniu, a 2,00% kilka razy w miesiącu.

Większość dorosłych ankietowanych przegląda Internet lub korzysta z komputera poza pracą w ciągu dnia do 1 godziny (20,00%), 37,00% osób robi to od 1 do 3 godzin dziennie, 22,00% respondentów korzysta od 3 do 6 godzin, zaś 6,00% osób używa tych mediów od 6 do 10 godzin dziennie. Dodatkowo 15,00% mieszkańców twierdzi, że nie korzysta codziennie z komputera i Internetu.

Respondenci najczęściej korzystają z Internetu/komputera w celu: poszukiwania informacji, najnowszych wiadomości (86,00%), sprawdzania poczty elektronicznej (77,00%), bądź by uczestniczyć w aukcjach internetowych, robić zakupy w e-sklepach (75,00%). Dodatkowo w pytaniu „inne, jakie?” mieszkańcy napisali: „praca”.

Co istotne, spora ilość ankietowanych uważa, iż można powiedzieć, że są oni osobami uzależnionymi od telefonu komórkowego – taką odpowiedź wskazało 43,00% osób, zaś 9,00% osób sądzi, iż zdecydowanie są uzależnieni od telefonu komórkowego. Natomiast 46,00% respondentów uważa, że nie mogliby żyć bez telefonu, a 2,00% osób nie korzysta z telefonu komórkowego.

Kolejne trzy pytania dotyczyły doświadczeń respondentów związanych z hazardem. Na początek ankietowanych zapytano, czy kiedykolwiek brali udział w konkursach organizowanych przez gazety, telewizję, operatorów telefonicznych w których wysyła się płatne smsy. 52,00% osób nigdy nie korzystało z takich usług, 45,00% osób robiło to kilka razy, a 3,00% osób robiło to wiele razy.

Natomiast na automatach w salonach gier nigdy nie grało 86,00% osób. Kilka razy robiło to 13,00% respondentów, a wiele razy – 1,00% osób.

Zakłady bukmacherskie kilka razy obstawiało 15,00% ankietowanych, a wiele razy 1,00% badanych. Nigdy nie obstawiało ich 84,00% respondentów. Zebrany materiał badawczy wskazuje, iż problem hazardu w gminie nie przybiera dużych rozmiarów, jednak jest on obecny.

Analiza ankiet przeprowadzonych wśród dzieci i młodzieży.

W badaniu dotyczącym problemów społecznych w Gminie Mirosławiec wzięło udział 204 uczniów z dwóch szkół podstawowych. Analizując badaną społeczność ze względu na płeć można dostrzec, iż w badaniu wzięło udział 50,49% dziewczynek i 49,51% chłopców.

Picie alkoholu

Pierwszy blok pytań skierowanych do uczniów Gminy Mirosławiec dotyczył problemu alkoholowego. Celem niniejszego działu było nie tylko oszacowanie skali problemu alkoholowego wśród najmłodszych mieszkańców, ale i sprawdzenie wiedzy ankietowanych związanej z tematyką uzależnień alkoholowych. Na początek respondentów zapytano, czy ich zdaniem, osoby w ich wieku spożywają alkohol. Odpowiedzi twierdzącej udzieliło tutaj 35,29% badanych uczniów, następnie 33,33% ankietowanych uważa, że ich rówieśnicy nie piją alkoholu, zaś 31,37% młodych respondentów nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie.

Do spożywania kiedykolwiek w życiu alkoholu przyznało się 20,79% uczniów oraz 30,10% uczennic. Natomiast 79,21% chłopców i 69,90% dziewczynek nigdy nie spożywało napojów alkoholowych.

Uczniowie przyznają, że po raz pierwszy sięgali po alkohol w czasie uroczystości rodzinnej (48,08%), ze znajomymi na podwórku (30,77%), w czasie imprezy towarzyskiej (17,31%), pod nieobecność rodziców w domu (9,62%), a także na dyskotekę (5,77%). Dodatkowo 7,69% uczniów wskazało inne okoliczności, takie jak: „Sylwester”, „na ognisku”, a także „babcia mi dała spróbować”.

Co ciekawe, ponad połowa uczniów przyznała, że ich rodzice wiedzą o spożywaniu przez nich alkoholu – taką odpowiedź wskazało 71,15% badanych.

Niepokój budzi fakt, iż 45,95% uczniów uważa, że ich rodzice nie zareagowali na informację o spożywaniu przez nich alkoholu. Natomiast 35,14% respondentów przyznało, że ich rodzice przeprowadzili z nimi rozmowę. Kolejni rodzice zdenerwowali się i wyznaczyli dzieciom karę (13,51%). W odpowiedzi „inne, jakie?” (5,41%) napisano: „zareagowali ale mimo to mi pozwolili”.

Narkomania - dopalacze

Analizując kontakt uczniów z substancjami psychoaktywnymi można zauważyć, iż jedynie 1,47% badanych próbowało kiedykolwiek narkotyków lub dopalaczy.

Uczniowie sięgający po substancje psychoaktywne zażywali je po raz pierwszy w wieku 10 lat lub poniżej (33,33%), w wieku 13-14 lat (33,33%), a także w wieku 15-16 lat (33,33%).

Następnie uczniowie zostali poproszeni o wskazanie substancji psychoaktywnych, które zdarzyło im się spróbować. Młodzi mieszkańcy wymieniali najczęściej: inne formy konopi oraz marihuanę i haszysz (po 66,67%), a także: substancje wziewne, GHB, „Kompot”, metadon, heroinę, kokainę, ekstazy, grzyby halucynogenne oraz amfetaminę (po 33,33%).

Większość uczniów nie wie, czy zdobycie narkotyków w ich gminie jest możliwe – taką odpowiedź wskazuje 57,84% uczniów. 34,80% uważa, że jest to trudne, zaś 7,35% uważa, że jest to łatwe. 72,55% uczniów sądzi, że zażywanie narkotyków jest zdecydowanie szkodliwe dla zdrowia, zaś 16,18% osób uważa, że jest to raczej szkodliwe. Z tą opinią nie zgadza się 4,41% uczniów, gdzie 2,45% sądzi, iż substancje te są raczej nieszkodliwe oraz kolejne 1,96% osób uważa, że są one zdecydowanie nieszkodliwe. 6,86% ankietowanych wskazuje odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Podobnie wygląda opinia uczniów na temat dostępności dopalaczy w ich gminie. 63,73% badanych nie ma wiedzy, 31,37% uczniów twierdzi, że jest to trudne, a 4,90% uważa, że jest to łatwe.

Zdecydowana większość badanych uczniów również nie zna miejsc, w których można kupić narkotyki lub dopalacze na terenie Gminy Mirosławiec (82,35%). Natomiast pozostali respondenci wskazywali między innymi na: osiedle (13,24%), konkretną osobę, u której można zdobyć te substancje (4,41%), dyskotekę (2,94%), centrum miejscowości, teren szkoły (po 1,47%), a także siłownię (0,49%).

71,08% młodych ankietowanych uważa, że zażywanie dopalaczy jest zdecydowanie szkodliwe dla zdrowia, zaś 19,12% uczniów twierdzi, że jest to raczej szkodliwe. Z tą opinią nie zgadza się łącznie 2,94% respondentów wybierając odpowiedź „zdecydowanie nie” (1,47%) oraz „raczej nie” (1,47%). Kolejne 6,86% ankietowanych wskazuje odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Problem nikotynowy z perspektywy dzieci i młodzieży.

Wraz z piciem alkoholu wiąże się również problem nikotynowy. Pomimo tego, że są to wyroby dozwolone od lat 18, młodzież bezproblemowo może sięgnąć po papierosy. Papierosy szkodzą przede wszystkim osobie palącej, ale również innym osobom w towarzystwie. 64,22% uczniów przyznaje, że ich rówieśnicy palą papierosy, a 35,78% badanych twierdzi odwrotnie.

Następnie uczniów zapytano ile razy w życiu palili papierosy. W podziale na płeć, wyniki wyglądają następująco: 71,29% chłopców oraz 66,99% dziewczynek odpowiedziało, że nigdy nie paliło papierosów. Pozostali młodzi mieszkańcy palili: raz (11,88% chłopców, 13,59% dziewczynek), kilka razy (12,87% chłopców, 10,68% dziewczynek), palą często (2,97% chłopców, 5,83% dziewczynek), a także palą regularnie (0,99% chłopców, 2,91% dziewczynek).

Uczniowie, którzy przyznali, że palą papierosy poproszeni zostali o określenie wieku w jakim zaczęli to robić. Młodzi anketowani po raz pierwszy, zapalili papierosa kolejno w wieku: poniżej 10 lat (6,35%), 10-12 lat (46,03%), 13-14 lat (39,68%) oraz 15-16 lat (7,94%).

22,22% uczniów, którzy wskazali, że palą papierosy przyznało, że ich rodzice o tym wiedzą. Kolejne 36,51% respondentów twierdzi, że rodzice nie wiedzą o tym fakcie. Pozostałe 41,27% anketowanych nie ma wiedzy, czy ich rodzice są świadomi, że ich dziecko pali papierosy.

Pocieszający jest fakt, że większość anketowanych (69,84%), którzy zadeklarowali się, że palą, robią to rzadko, bowiem głównie palą mniej niż jednego papierosa na tydzień. Pozostali wskazali, że palą: mniej niż jednego papierosa dziennie (11,11%), 1-5 papierosów dziennie (11,11%), 6-10 papierosów dziennie (6,35%), a także 11-20 papierosów dziennie (1,59%).

Profilaktyka z perspektywy dzieci i młodzieży.

Zdaniem uczniów ciekawość (53,43%) oraz chęć zaimponowania innym (55,88%), a także: lepsza zabawa (27,94%), presja grupy (23,04%), czy też poszukiwanie wrażeń (19,61%) to główne powody, które skłaniają ich rówieśników do sięgania po narkotyki, czy dopalacze. W odpowiedzi „inne, jakie?” (7,84%) młodzi mieszkańcy napisali: „nie wiem”, „nie wiem, nigdy nie wiedziałem i nie chce wiedzieć”, „by zaimponować kolegom”, a także „osoby w moim wieku nie sięgają po dopalacze”.

Jeśli chodzi o konsekwencje zażywania substancji, takich jak: alkohol, papierosy, narkotyki, dopalacze, tytoń to zdaniem uczniów wpływają one przede wszystkim na: zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego (74,51%), wejście w nieodpowiednie towarzystwo (54,41%), pogorszenie relacji rodzinnych (47,55%), czy też obniżenie efektywności nauki (46,08%). 15,69% badanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie, a 6,86% uczniów uważa, że uzależnienia nie niosą ze sobą negatywnych konsekwencji. W odpowiedzi „inne, jakie?” (1,47%) napisano: „problemy zdrowotne”, „poważne konsekwencje jak się dowie o tym Policja”, a także „narobienie sobie kłopotów”. Uczniowie przyznają, że na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych, alkoholu, czy papierosów najczęściej rozmawiają z nimi rodzice (55,39%) oraz nauczyciele (50,00%). Rzadziej są to pedagodzy lub psychologowie szkolni (9,80%) oraz koleżanki i koledzy (6,86%). Niepokojący jest fakt, że 19,12% młodych respondentów nie rozmawiało z nikim na temat zagrożeń jakie niosą ze sobą szkodliwe substancje, a 20,59% pozyskuje wiedzę samodzielnie. W odpowiedzi „inne osoby, jakie?” (1,96%) młodzi mieszkańcy napisali: „rodzeństwo”, „telewizja” oraz „policjanci odwiedzający szkołę”.

Zdaniem uczniów, formami zajęć profilaktycznych najkorzystniejszymi dla nich są: pogadanki z wychowawcą (50,98%), zajęcia warsztatowe z psychologiem, pedagogiem lub innym specjalistą (35,78%), spektakle lub musicale profilaktyczne (22,55%), zajęcia z przedstawicielami Policji (14,22%), a także inne formy zajęć (9,31%), takie jak: „nie wiem”, „piłka ręczna”, „brak zajęć najlepsza opcja”, „zajęcia o grach komputerowych (np. LOL)”, „rozmowy z rodzicami”, „robienie różnych rzeczy z kartonu”, „sport i piosenki”, „granie w piłkę nożną”, „zajęcia pierwszej pomocy”, a także „zawody sportowe”.

Problem przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży.

Celem ankietowania było sprawdzenie wiedzy uczniów na temat zjawiska przemocy. W związku z tym, poproszono ich o wskazanie sytuacji, które ich zdaniem można nazwać aktem przemocy.

Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, uczniowie najczęściej wskazują na następujące zachowania: bicie (81,37%), grożenie, straszenie (71,57%), zmuszanie do oddawania pieniędzy (48,53%), spoliczkowanie (48,04%), zmuszanie do oglądania pornografii (41,18%), czy też kradzież pieniędzy lub innej własności (36,76%). Natomiast 12,25% uczniów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie, a w odpowiedzi „inne, jakie?” (1,47%) napisano: „zmuszanie kogoś do zrobienia czegoś na siłę”.

Uczniowie uważają, że przemoc wynika głównie z nadużywania alkoholu (61,27%) i narkotyków (59,80%), a także z: chorób psychicznych (55,88%), zazdrości/zaborczości (57,35%), wpływu środowiska (39,71%), różnic w poglądach (35,78%), czy też problemów w komunikacji międzyludzkiej (34,80%). Dodatkowo 9,31% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie. W odpowiedzi „inne, jakie?” (2,45%) napisano: „wszystko”, „brak wsparcia moralnego od strony rodziców”, „palenie papierosów”, a także „zostanie samej w domu”.

Większość uczniów, którzy doświadczyli przemocy uważa, że osoby, które stosowały wobec nich ową przemoc nie były pod wpływem żadnych substancji (66,67%). Następnie uczniowie wskazują na alkohol (6,67%), a 28,00% młodych mieszkańców nie ma wiedzy na ten temat.

41,67% uczniów przyznaje, że w ich szkole występuje przemoc między uczniami. Natomiast 12,75% uczniów twierdzi, że w ich szkole nie ma zjawiska przemocy, a 45,59% osób nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Ponadto do stosowania przemocy wobec innych osób przyznało się 34,65% chłopców oraz 22,33% dziewczynek. Natomiast 65,35% uczniów oraz 77,67% uczennic nigdy nie stosowało przemocy wobec innych.

Problem uzależnień behawioralnych z perspektywy dzieci i młodzieży

Oprócz uzależnień od substancji psychoaktywnych w ostatnich latach coraz większym problemem stają się uzależnienia behawioralne – uzależnienia od zachowań, uzależnienia od czynności, zachowania nałogowe czy uzależnienia

niechemiczne, np. patologiczny hazard, czy narastające w ostatnich latach lawinowo uzależnienie od komputera bądź od Internetu (siecioholizm).

Na początek ankietowanych uczniów zapytano, czy wiedzą czym są uzależnienia behawioralne. Odpowiedzi twierdzącej udzieliło 12,75% osób. Większość uczniów (87,25%) nie wie, czym jest to zjawisko.

Następnie ankietowanych zapytano ile czasu poświęcają każdego dnia na granie w gry komputerowe. Ze zgromadzonego materiału badawczego wynika, iż uczniowie poświęcają dziennie: od 1 do 3 godzin (32,84%), do 1 godziny (18,14%), od 3 do 6 godzin (14,71%), powyżej 6 godzin (9,80%). Natomiast 24,51% uczniów nie gra w gry komputerowe.

Na korzystanie z komputera/Internetu uczniowie poświęcają każdego dnia: od 1 do 3 godzin (30,88%), od 3 do 6 godzin (27,94%), powyżej 6 godzin (20,59%), a także do 1 godziny dziennie (17,16%). 3,43% ankietowanych uczniów nie korzysta z nowych mediów.

Większość uczniów, którzy przyznali, iż korzystają z komputera i Internetu najczęściej używa go w domu (94,92%). W szkole z tego medium korzysta 2,03% młodych ankietowanych, a 1,52% uczniów wskazało odpowiedź „u znajomych”. W odpowiedzi „inne, jakie?” (1,52%) młodzi mieszkańcy pisali: „wszędzie”, „dom”, a także „miasto”.

W kolejnym pytaniu, uczniów poproszono o wskazanie, po co korzystają z komputera i Internetu. Uczniowie wskazywali na następujące powody: oglądanie filmów (71,51%), słuchanie muzyki (68,53%), kontakt ze znajomymi (67,51%), granie w gry online (58,88%), nauka (41,62%), robienie zakupów (26,90%), poznawanie nowych osób (17,77%) oraz prowadzenie bloga lub własnej strony (5,58%). Dodatkowo 2,54% ankietowanych w odpowiedzi „inne, jakie?” napisało: „oglądanie Tik-Toka”, „z własnych potrzeb”, a także „odpoczynek od świata rzeczywistego i problemów”.

Celem sprawdzenia, czy uczniowie zmagają się z problemami uzależnień behawioralnych poproszono ich o ustosunkowanie się do kilku stwierdzeń. Jak wynika ze zgromadzonego materiału badawczego skala problemu uzależnień nie przybiera dużych rozmiarów. Jedynie 20,30% ankietowanych często próbuje bezskutecznie ograniczyć czas spędzany w sieci, a 11,77% osób często denerwuje się, gdy ktoś przeszkadza im w korzystaniu z Internetu. Kolejne 8,63% uczniów często późno chodzi spać, bo korzysta z Internetu oraz zapomina o codziennych obowiązkach ponieważ nadmiernie korzysta z sieci (15,23%). 7,11% uczniów uważa, że najbliższe osoby bardzo często zarzucają im, że zbyt dużo czasu spędzają w sieci. Co istotne zdecydowana większość uczniów nigdy lub bardzo rzadko spotkała się z problemami wymienionymi w ankiecie.

Następnie uczniów zapytano, czy czuli kiedykolwiek dyskryminację z powodu braku dostępu do komputera lub Internetu. Odpowiedzi twierdzącej udzieliło 21,83% ankietowanych uczniów.

Na kolejne pytania odpowiedzi udzielali wszyscy ankietowani uczniowie. Jak przyznają respondenci, blokadę rodzicielską posiada 7,61% z nich. Natomiast 72,09% osób nie posiada takiego zabezpieczenia na swoim komputerze, a 20,30% respondentów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Dodatkowo 30,46% uczniów przyznało, iż zdarzyło im się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera lub Internetu.

Warto zwrócić uwagę na fakt, iż 10,29% uczniów podałoby swoje dane osobie poznanej w Internecie. Świadczyć to może o tym, iż Ci uczniowie nie znają konsekwencji wynikających z takiego zachowania.

Badanie sprzedawców

Badania ankietowe wśród przedstawicieli sprzedawców napojów alkoholowych w Gminie Mirosławiec obejmują przede wszystkim ich obserwacje dotyczące zjawiska uzależnień w otoczeniu lokalnym.

Kwestionariusz skierowanej do nich ankiety zawierał pytania dotyczące zarówno samego handlu trunkami i możliwych związanych z tym negatywnych konsekwencji, jak również innych problemów społecznych. Najbardziej rozbudowany został blok poświęcony kwestiom dotyczącym alkoholu, a kwestionariusz kończył się metryczką z pytaniami o wiek, płeć oraz staż pracy w charakterze sprzedawcy napojów alkoholowych.

Ze względu na niewielką liczebność próby, wyniki zostały przedstawione w formie liczb.

Kwestionariusze ankiet wypełniło siedemnastu sprzedawców. Zdecydowaną większość próby badawczej stanowiły kobiety – szesnaście osób. W badaniu brał udział również jeden mężczyzna.

Analizując strukturę wiekową badanej grupy możemy zauważyć, że największy udział w badaniu mają respondenci między 26 a 40 rokiem życia (osiem osób). Czterech ankietowanych ma powyżej 61 lat, trzech respondentów jest w wieku do 25 roku życia, a dwie osoby są w przedziale wiekowym 41-60 lat.

Siedmiu respondentów zadeklarowało zatrudnienie w sklepie od 1 roku do 5 lat, trzy osoby pracują w punkcie sprzedaży alkoholu od 11 do 20 lat, dwóch sprzedawców pracuje od 6 do 10 lat, trzy osoby badane – poniżej roku, a kolejnych dwóch sprzedawców powyżej 21 lat.

Pytania skierowane do osób pracujących w sklepach na terenie Gminy Mirosławiec, miały na celu sprawdzenie ich opinii względem skali spożywania napojów alkoholowych przez mieszkańców, ich dostępności dla osób nieletnich oraz znajomości ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Respondentów poproszono zatem, o ocenę poziomu spożycia alkoholu na przestrzeni kilku lat. Czterech respondentów zauważyło zmniejszanie się poziomu spożycia alkoholu, a kolejnych pięciu ankietowanych stwierdziło, że jest ono stałe. Warto zwrócić uwagę na to, że ośmiu badanych wskazało na jego wzrost.

Kolejne zagadnienie dotyczyło sytuacji, jak często zdarzało się, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez badanych punkcie. Analizując odpowiedzi na to pytanie można zauważyć, że według jedenastu osób miało to miejsce raz lub kilka razy, zdaniem pięciu respondentów – nigdy, a jeden badany przyznaje, że przytrafiło mu się to wiele razy. Dane pokazują, iż w Gminie Mirosławiec zdarzają się sytuacje, gdy osoba nieletnia chce kupić napoje alkoholowe.

Przeprowadzone badania wskazują na to, że żaden z respondentów nigdy nie sprzedał alkoholu osobie nieletniej. Warto zwrócić uwagę, iż są to odpowiedzi deklaratywne, ankietowani często świadomie nie przyznają się do tego typu zachowań.

Wyroby nikotynowe, podobnie jak alkohol, nie mogą być sprzedawane osobom nieletnim. Dziesięciu ankietowanych zadeklarowało, iż w ich opinii, w gminie nie sprzedaje się wyrobów nikotynowych osobom niepełnoletnim. Natomiast jeden sprzedawca uważa, że takie sytuacje zdarzają się rzadko, trzy osoby wskazały na odpowiedź „czasami”, dwóch respondentów wybrało odpowiedź „często”, a kolejna jedna osoba wskazała na odpowiedź „bardzo często”.

Analizując odpowiedzi na pytanie dotyczące znajomości ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącej się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu możemy zauważyć, że dwóch respondentów zna bardzo dobrze ustawę, a czternaście osób zna poszczególne jej zapisy.

Ostatnie pytanie skierowane do sprzedawców napojów alkoholowych miało na celu zbadanie ich wiedzy na temat ustawowych zakazów sprzedaży alkoholu. Na podstawie zebranych danych możemy zauważyć, że prawidłową wiedzę na ten temat wskazało trzynastu sprzedawców, gdyż stwierdzili oni, że zabrania się sprzedaży napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim oraz na kredyt lub pod zastaw. Łącznie czterech respondentów zaznaczyło błędną odpowiedź, tj. „osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim i kobietom w ciąży”.

Wnioski z diagnozy

Badania ilościowe realizowane wśród dorosłych mieszkańców Gminy Mirosławiec, uczniów szkół, a także sprzedawców podających i sprzedających napoje alkoholowe oraz wyroby tytoniowe, pozwoliły na wyciągnięcie następujących wniosków:

Problemy społeczne wśród dorosłych mieszkańców:

Problem alkoholowy

Problem alkoholowy wśród mieszkańców jest obecny – 73,00% ankietowanych spożywa alkohol, natomiast jedynie 2,00% z nich robi to codziennie. Ankietowani mieszkańcy najczęściej spożywają piwo (54,79%) oraz wino (49,32%). Co istotne, wypijają w większości bezpieczne porcje alkoholu (95,89%). Jedynie 4,11% respondentów jednorazowo wypija 11-13 i więcej porcji wyrobów alkoholowych. Głównym powodem sięgania przez dorosłych mieszkańców po alkohol jest towarzystwo (49,32%).

Skala problemu wykonywania obowiązków zawodowych pod wpływem alkoholu.

10,96% respondentów przyznało się do wykonywania obowiązków zawodowych pod wpływem alkoholu. 6,85% ankietowanych prowadziło raz pojazd będąc pod wpływem alkoholu. Dodatkowo należy zauważyć, iż mieszkańcy posiadają wiedzę dotyczącą konsekwencji spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży, jednak 15,00% ankietowanych widziało na terenie swojej miejscowości kobiety w ciąży pijące alkohol.

Problem nikotynowy

Analizując problem nikotynizmu wśród ankietowanych, można dostrzec, iż **23,00% pali papierosy, przy czym 15,00% sięga po nie codziennie**. Jeśli chodzi o ilość wypalanych papierosów to 21,74% respondentów deklaruje, iż sięga po papierosa między 6, a 15 razy w ciągu dnia bądź pali poniżej 5 sztuk (30,43%) oraz 13,04% mieszkańców pali między 16, a 25 sztuk. Respondenci sięgają po papierosy głównie w stresie (65,22%), przy alkoholu (39,13%) oraz dla przyjemności (26,09%), a dodatkowo większość z nich wiele razy próbowało rzucić palenia, ale bezskutecznie (47,83%).

Problem narkotykowy

Również **problem narkotykowy wśród dorosłych mieszkańców w Gminie Mirosławiec nie przybiera dużych rozmiarów** – 10,00% badanych zadeklarowało spożywanie środków psychoaktywnych, w tym 6,00% osób zażywało te substancje jednokrotnie, a 2,00% osób sięga po nie kilka razy w roku, po 1,00% mieszkańców spożywa te środki kilka razy w miesiącu, a także raz w miesiącu. Z zebranego materiału badawczego wynika, iż największa część respondentów sięgała po **marihuanę** (90,00%). Mieszkańcy sięgali po narkotyki lub dopalacze głównie z ciekawości (40,00%). Warto zwrócić uwagę na to, że zdaniem 22,00% mieszkańców takie **substancje w obszarze miejsca ich zamieszkania są łatwo dostępne**.

Problem przemocowy

Mieszkańcy posiadają wiedzę dotyczącą klasyfikacji zachowań przemocowych. Wiedzą również do kogo należy zwrócić się w sytuacji doświadczania przemocy. Dane pokazują, iż **19,00% ankietowanych doświadczało kiedykolwiek przemocy**. Większość z tych osób doznała przemocy psychicznej (95,74%), a przemocy fizycznej doświadczyło 47,37%. Osobami stosującymi przemoc wobec ankietowanych, był głównie partner/partnerka (47,37%) oraz ojciec (31,58%).

Jeśli chodzi o **stosowanie przemocy to robiło to 17,00% ankietowanych**. Stosowali oni głównie przemoc fizyczną (64,71%), rzadziej przemoc psychiczną (52,94%). Respondenci stosowali przemoc **głównie wobec partnera/partnerki (41,18%)**. Dodatkowo 9,00% badanych uważa, że stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą.

Problem uzależnień behawioralnych

Większość dorosłych ankietowanych przegląda Internet oraz **używa komputera w ciągu dnia od 1 do 3 godzin (37,00%)**, zaś 6,00% osób robi to dłużej niż 6-10 godzin dziennie. Dodatkowo 43,00% ankietowanych przyznało, iż można uznać ich za osoby uzależnione od telefonu komórkowego.

W Gminie Mirosławiec **nie obserwuje się wysokiego odsetka osób, które mogą być uzależnione od hazardu**. Jedynie 13,00% wiele razy grało na automatach lub w salonach gier. Większość osób nigdy nie korzystała z takich miejsc oraz nie obstawiała zakładów bukmacherskich.

Mieszkańcy sądzą, iż najlepszym działaniem profilaktycznym zapobiegającym uzależnieniom behawioralnym jest **nauczanie w szkole-edukacja w zakresie uzależnień (74,00%) oraz wprowadzenie zajęć z pedagogiem/psychologiem szkolnym na temat uzależnień (63,00%)**.

Problemy społeczne wśród uczniów

Problem alkoholowy

Zdaniem 35,29% uczniów, ich rówieśnicy spożywają alkohol. Natomiast **do spożywania kiedykolwiek alkoholu przyznało się 20,79% chłopców oraz 30,10% dziewczynek**. Niepokojący jest fakt, iż **uczniowie swój pierwszy kontakt z alkoholem mają w bardzo wczesnym wieku**. Młodzież deklaruje, iż po raz pierwszy pili alkohol w przedziale wiekowym 10 lat lub poniżej (9,68% dziewczynek). **Badani uczniowie, którzy sięgają po alkohol, przeważnie wybierają piwo (48,08%), a także wódkę (44,23%)**, zaś alkohol spożywają głównie w czasie uroczystości rodzinnej (42,86%). Dodatkowo, uczniowie w większości przyznają, iż **nie kupują alkoholu, ponieważ inni ich nim częstują (69,23%)**.

Co istotne, zdaniem większości młodzieży, **rodzice wiedzą o tym, iż ich dzieci spożywają alkohol (71,15%), jednak często nie podejmują działań (45,95%)**. Są to bardzo alarmujące dane, pokazujące, iż rodzice nie mają wystarczającej wiedzy na temat konsekwencji zażywania przez dzieci i młodzież środków uzależniających lub też nie potrafią rozmawiać z dziećmi.

Ciekawym wydaje się również fakt, iż **zdaniem młodzieży, alkohol w gminie jest łatwo dostępny – taką odpowiedź wskazało 26,96% osób**. Co więcej, **uczniowie przyznają także, iż ich rówieśnicy sami kupują sobie alkohol (9,31%) lub kupują go starsi koledzy (43,63%)**. Natomiast z danych zebranych od sprzedawców wynika, iż młodzież próbuje samodzielnie kupić alkohol (raz lub kilka razy zdarzyło się to – jedenastu sprzedawcom). Jednak żaden z respondentów nie przyznał się do sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim. W związku z deklaracjami uczniów, działaniami profilaktycznymi należy objąć sprzedawców, ale również klientów, którzy często ignorują sytuacje sprzedaży alkoholu nieletnim.

Problem narkotykowy

Przyglądając się skali **problemu narkotykowego wśród młodzieży z Gminy Mirosławiec**, można zauważyć, iż **skala tego zjawiska nie jest powszechna**. Jedynie 1,47% (3 osoby) ankietowanych uczniów zażywa narkotyków lub dopalaczy. Dodatkowo większość ankietowanej młodzieży nie ma wiedzy na temat dostępności narkotyków i dopalaczy w Gminie Mirosławiec. Zdaniem uczniów substancje psychoaktywne można kupić przede wszystkim na osiedlu (13,24%). Dodatkowo większość (72,55%) uczniów sądzi, że zażywanie narkotyków jest zdecydowanie szkodliwe dla zdrowia.

Problem nikotynowy

Młodzi mieszkańcy w większości nie palą papierosów (71,29% chłopców, 66,99% dziewczynek). Osoby, które przyznały się do palenia papierosów w zdecydowanej większości robią to rzadko – palą mniej niż jednego papierosa na tydzień (69,84%).

Problem przemocowy

Jak wynika ze zgromadzonego materiału badawczego, uczniowie potrafią prawidłowo wskazać zachowania przemocowe oraz rozróżniają poszczególne typy przemocy. **39,60% chłopców i 33,98% dziewczynek przyznaje, iż doświadczyło zachowań przemocowych**. Dodatkowo, jak przyznają ankietowani przemoc tą stosowali głównie koledzy ze szkoły (46,67%). Kolejno **41,67% uczniów twierdzi, iż w ich szkole występuje problem przemocy między uczniami**. Większość uczniów deklaruje, iż samemu nie stosowało przemocy (71,57%). Natomiast osoby, które

przysługają się do tego typu zachowań (34,65% chłopców, 22,33% dziewczynek), zachowania przemocowe stosują głównie wobec rówieśników (62,07%) i rodziców (37,93%). 10,78% uczniów zna osoby doświadczające przemocy domowej.

Problem uzależnień behawioralnych

Badania pokazują, iż uczniowie nie wiedzą, czym są uzależnienia behawioralne (87,25%), a 9,80% ankietowanych korzysta z komputera i Internetu poza nauką powyżej 6 godzin dziennie. Dodatkowo 21,83% uczniów przyznaje, że zdarza im się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z Internetu lub komputera np. przed rodzicami. **Zdecydowana większość uczniów twierdzi, że na ich komputerze nie ma zainstalowanej tzw. „blokad rodzicielskiej”** (72,08%). 20,30% ankietowanych często próbuje bezskutecznie ograniczyć czas spędzany w sieci, a 11,77% młodych osób często denerwuje się, gdy ktoś przeszkadza im w korzystaniu z Internetu. Kolejne 8,63% uczniów często późno chodzi spać, bo korzysta z Internetu oraz zapomina o codziennych obowiązkach ponieważ nadmiernie korzysta z sieci (15,23%). 7,11% uczniów uważa, że najbliższe osoby bardzo często zarzucają im, że zbyt dużo czasu spędzają w sieci.

Problemy społeczne według sprzedawców alkoholu

Analizując odpowiedzi sprzedawców alkoholu można zaobserwować, że spożycie alkoholu na przestrzeni kilka lat w Gminie Mirosławiec wzrasta (8 osób). Dodatkowo **wszyscy badani sprzedawcy przyznali, że nigdy nie sprzedali alkoholu ani papierosów osobie niepełnoletniej**. W przypadku braku pewności, czy klient jest osobą pełnoletnią, piętnastu ankietowanych sprawdza dowód za każdym razem, gdy ma tę wątpliwość. Dziesięciu na siedemnastu sprzedawców uczestniczyło w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.

Rozdział 3.

Strategiczne kierunki realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Mirosławiec

1. Kontynuacja działań w zakresie profilaktyki szkolnej w oparciu o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów i programy profilaktyczne tj.:

- kontynuacja realizacji programów dotyczących zagadnień podnoszących świadomość w zakresie zdrowotnych, psychologicznych i społecznych konsekwencji nadużywania alkoholu i palenia papierosów; wysoki poziom wiedzy jest bowiem niezbędny do podejmowania odpowiedzialnych decyzji dotyczących picia i palenia;
- kontynuacja programów profilaktycznych z udziałem sławnych i ważnych osób; jak pokazują badania przekłada się to na sporą wiedzę na temat konsekwencji zdrowotnych zażywania substancji psychoaktywnych;
- kontynuacja programów profilaktycznych kształtujących kompetencje osobowościowe młodych ludzi oraz ich zdolności interpersonalne niezbędne dla satysfakcjonującego funkcjonowania wśród rówieśników bez pomocy alkoholu, papierosów, narkotyków czy dopalaczy;
- kontynuacja kampanii i akcji dotyczących zażywania dopalaczy; pozwala to na ograniczenie ich zażywania przez nieletnich;
- kontynuacja projektów profilaktycznych dotyczących zagadnienia przemocy rówieśniczej, a także nowych form przemocy za pośrednictwem urządzeń elektronicznych; zwrócenie szczególnej uwagi na kwestie związane z ochroną przed doświadczaną cyberprzemocą oraz ochrona danych osobowych jest niezwykle istotne;
- upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych, w tym wydawanie materiałów informacyjno-edukacyjnych oraz prowadzenie kampanii społecznych,
- ułatwienie dostępności programów edukacyjnych dla osób dorosłych dotyczących problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, przeciwdziałających przemocy, promujących zdrowy tryb życia m. in. poprzez preferowanie programów profilaktycznych w szkołach obejmujących oprócz młodzieży także rodziców/prawnych opiekunów; jak bowiem wynika z badań rola rodziców, ich wiedza oraz umiejętności pracy z dzieckiem w zakresie kształtowania właściwych zachowań, jest nadal wiodąca;
- kontynuacja profilaktycznych działań alternatywnych, wskazujących na możliwość atrakcyjnego spędzania wolnego czasu oraz promowania prozdrowotnego stylu życia;
- prowadzenie kampanii dotyczących osób nietrzeźwych za kierownicą.

2. Kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz wyrobów tytoniowych przez odpowiednie służby powołane do tego celu.

3. Przestrzeganie przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

4. Kontynuowanie szkoleń i warsztatów dla uczniów szkół podstawowych z zakresu profilaktyki społecznej.

5. Kontynuowanie warsztatów dla nauczycieli i wychowawców w zakresie tworzenia, realizacji, monitoringu i ewaluacji programów profilaktycznych.

6. Prowadzenie szkoleń dla członków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, między innymi w zakresie:

- a) skutecznej i efektywnej współpracy z innymi służbami i instytucjami,
- b) opracowania, realizacji, monitoringu i ewaluacji Gminnego Programu Profilaktyki oraz procedury "Niebieskich Kart".

7. Wykorzystanie lokalnych zasobów do tworzenia koalicji na rzecz ograniczenia problemów alkoholowych, narkomanii, uzależnień behawioralnych i przeciwdziałania przemocy.

Rozdział 4.

Problemy społeczne w związku z alkoholizmem i narkomanią.

1. Spośród licznych problemów społecznych jakie występują w naszym kraju problemy związane z alkoholizmem i narkomanią mają szczególne znaczenie. Do problemów tych można zaliczyć:

- 1) używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież,
- 2) uszkodzenia zdrowia osób uzależnionych,
- 3) uszkodzenia zdrowia związane z nadużywaniem alkoholu i substancji psychoaktywnych,
- 4) zaburzenia życia rodzinnego związane z alkoholem, narkotykami w tym zjawisko przemocy domowej,
- 5) naruszenie prawa przez osoby będące pod wpływem alkoholu, narkotyków, w tym kierowanie pojazdem pod wpływem tych środków,
- 6) naruszanie prawa przez osoby handlujące alkoholem,
- 7) straty ekonomiczne, uszkodzenia środowiska pracy.

2. Do nasilenia wymienionych powyżej problemów przyczyniają się takie czynniki jak:

- 1) niewystarczająca wiedza społeczności lokalnej w zakresie uzależnień,
- 2) szkodliwe postawy społeczne wobec problemów alkoholowych i narkomanii,
- 3) zbyt duża dostępność i promocja napojów alkoholowych,
- 4) wysoki poziom spożycia alkoholu i ryzykowne wzory picia,
- 5) tolerancja rodziców na spożywanie alkoholu wśród nieletnich.

3. Realizacja zadania prowadzona jest w formie programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii, który każdego roku przyjmowany jest przez radę gminy w formie uchwały. Każda gmina w Polsce ma obowiązek posiadać taki plan działania. Kluczową rolę w rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii na szczeblu lokalnym ustawodawca powierzył gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Jest ona powoływana w każdej gminie przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta. Do ustawowych zadań komisji należy m. in.:

- 1) inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii,
- 2) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
- 3) opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży,
- 4) kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawania napojów alkoholowych.

Rozdział 5.

Źródła finansowania Programu

1. Źródłem finansowania zadań Programu są środki finansowe z budżetu gminy, pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz środki ze sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml (tzw. „Małpek”).

2. Środki niewykorzystane w danym roku budżetowym na realizację zadań określonych w Programie zwiększają pulę środków w następnym roku budżetowym na realizację zadań w Programie. Zgodnie z art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151) środki te nie mogą być przeznaczone na inne cele.

Rozdział 6.

Dane statystyczne

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku Gmina Mirosławiec liczyła 5.164 mieszkańców. Szacuje się, że osoby uzależnione od alkoholu to ok. 2,4% populacji. Przyjmując to założenie można stwierdzić, że 124 osoby to osoby uzależnione. Zatem jeszcze liczniejszą grupę stanowią osoby żyjące w tych rodzinach (współmałżonkowie, rodzice, dzieci itp.). Z danych Posterunku Policji w Mirosławcu wynika, że w 2023 roku Policja przeprowadziła 144 interwencje domowe (to o 4 mniej niż w 2022 roku), z czego 21 to interwencje dotyczące przemocy gdzie wdrożono Procedurę Niebieskiej Karty a w 1 przypadku wprowadzono procedurę nakazu i zakazu.

Naruszenie prawa przez osoby będące pod wpływem alkoholu w stosunku do podejrzanych ogółem przedstawia się następująco:

Rodzaj czynu	Nieletni ogółem	W tym pod wpływem alkoholu	Podejrzani dorośli ogółem	W tym nietrzeźwi
Kodeks karny	0	0	33	12
Kodeks wykroczeń	2	2	23	3
Ogółem	2	2	56	15

Policja zatrzymała 15 nietrzeźwych kierujących (o 1 mniej niż w 2022 roku), 3 kierujących po użyciu alkoholu. Wypadki z udziałem nietrzeźwych - 0, zatrzymani do wytrzeźwienia - 24 osoby (o 4 więcej niż w 2022 roku).

O dostępności napojów alkoholowych świadczy liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych. W gminie Mirosławiec liczba ta ogółem wynosi 19, w tym:

1) 12 punktów do spożycia alkoholu poza miejscem sprzedaży (o 3 mniej niż w 2022 roku), co wg zawartości alkoholu przedstawia się następująco:

- do 4,5 % - 12,
- od 4,5 % do 18 % - 10,
- powyżej 18 % - 12,

2) 6 punktów do spożycia alkoholu w miejscu sprzedaży, co wg zawartości alkoholu przedstawia się następująco:

- do 4,5 % - 6,
- od 4,5 % do 18 % - 2,
- powyżej 18 % - 1.

2. Jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych przypada na 272 osoby.

Rozdział 7.

Stan zasobów

- 1) Posterunek Policji w Mirosławcu,
- 2) Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mirosławcu, w tym Placówka wsparcia dziennego w Mirosławcu Górnym,
- 3) Miejsko – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mirosławcu,
- 4) Szkoła Podstawowa w Mirosławcu,
- 5) Szkoła Podstawowa w Piecniku,
- 6) Przedszkole „Słoneczko” w Mirosławcu,
- 7) Oddział Zamiejscowy Przedszkola „Słoneczko” w Mirosławcu Górnym,
- 8) zakłady opieki zdrowotnej w Mirosławcu,
- 9) organizacje pozarządowe,
- 10) Parafie,
- 11) Ośrodek Kultury w Mirosławcu,
- 12) Biblioteka Publiczna w Mirosławcu,
- 13) Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej,
- 14) Bezpłatny Punkt Porad Prawnych w Mirosławcu,

15) Żłobek Bajkowo w Mirosławcu.

1. Ważną rolę w profilaktyce i przeciwdziałaniu alkoholizmowi pełnią świetlice. Do świetlic tych uczęszcza ogółem około 80 dzieci z terenu Gminy Mirosławiec.

2. W Ośrodku Kultury w Mirosławcu działały Punkty Konsultacyjne:

1) Punkt Konsultacyjny prowadzony przez specjalistę terapii uzależnień działający w każdy 2 i 4 wtorek miesiąca w godzinach 17.00 – 19.00.

Z pomocy terapeutycznej w 2023 roku skorzystało łącznie 110 osób:

- osoby uzależnione od alkoholu – 90 osób,
- osoby uzależnione od alkoholu i innych używek wspólnie takich jak nikotyna i narkotyki – 10 osób,
- uzależnienia od telefonu, gier komputerowych, sytuacji ryzykownych, przemoc w rodzinie: 10 osób.

Spośród wszystkich korzystających z porad, 10 osób zostało zmotywowanych do podjęcia terapii, z której regularnie (cotygodniowo) korzystają.

2) Punkt Konsultacyjny prowadzony przez psychologa działający w każdą 1 i 3 środę miesiąca w godzinach 15.30 – 18.30.

Z pomocy psychologicznej w 2023 roku łącznie skorzystały 64 osoby, z czego głównie osoby uzależnione od alkoholu, osoby współuzależnione jak i osoby doświadczające przemocy w rodzinie.

3. Oprócz zasobów gminy mieszkańcy mają możliwość korzystania z pomocy placówek i grup samopomocowych funkcjonujących w Wałczu:

1) Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych, współuzależnionych i ofiar przemocy w rodzinie przy NZOZ Poradnia Zdrowia Psychicznego i Uzależnień, ul. Kościuszkowców 10, w którym zatrudnieni byli: specjalista psychologii klinicznej, psycholog – certyfikowany psychoterapeuta uzależnień, certyfikowany instruktor terapii uzależnień.

Udzielono łącznie 78 porad, gdzie:

- 20 porad dla osób uzależnionych od alkoholu,
- 24 porady dla członków rodzin osób uzależnionych od alkoholu lub nadużywających alkoholu,
- 24 porady w związku z trudnościami życiowymi, adaptacyjnymi, finansowymi – gdzie w większości przypadków „w tle” były współistniejące problemy alkoholowe – własne lub w rodzinie.

2) Punktu Konsultacyjnego i Interwencji Kryzysowej w Wałczu przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, gdzie udzielano konsultacji i porad dotyczących spraw przemocy w rodzinie, uzależnień oraz rozwiązywania sytuacji kryzysowych mieszkańcom Gminy Mirosławiec, w tym:

- pomoc terapeutyczna dla osób uzależnionych, współuzależnionych i ich rodzin oraz ofiar i sprawców przemocy w rodzinie – 12 osób
- pomoc prawna dla rodzin z problemem przemocy domowej i znajdujących się w sytuacjach kryzysowych – 6 osób,
- zajęcia edukacyjno - terapeutyczne dla rodzin z problemem przemocy domowej – 5 osób.

Rozdział 8. Cele Programu

- 1) Zapobieganie powstawaniu problemów alkoholowych i narkomanii na terenie gminy.
- 2) Podniesienie świadomości społeczności lokalnej, w tym dzieci i młodzieży z zakresu problemu alkoholizmu, narkomanii i uzależnień behawioralnych.
- 3) Budowanie wsparcia dla działań na rzecz przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii i uzależnień behawioralnych.
- 4) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Rozdział 9.

Zadania do realizacji

1. Zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej poprzez prowadzenie punktu konsultacyjnego w Ośrodku Kultury w Mirosławcu (udzielenie poradnictwa psychologicznego dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz opieki terapeutycznej dla mieszkańców Gminy Mirosławiec).

2. Prowadzenie w dalszym ciągu pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz udzielanie rodzinom z problemem alkoholowym pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie. Działanie:

- 1) prowadzenie punktu konsultacyjnego w Ośrodku Kultury w Mirosławcu (udzielenie specjalistycznego wsparcia terapeutycznego dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz opieki terapeutycznej dla mieszkańców Gminy Mirosławiec),
- 2) zakup dodatkowych usług - prowadzenie Punktu Konsultacyjnego w budynku Poradni Zdrowia Psychicznego i Uzależnień w Wałcu NZOZ Punkt Konsultacyjny dla Uzależnionych, Współuzależnionych i Ofiar Przemocy w Rodzinie na udzielanie świadczeń zdrowotnych, w zakresie uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz terapii osób współuzależnionych i dotkniętych przemocą domową. Zadania Punktu:

- udzielenie wsparcia psychospołecznego i porad terapeutycznych, socjalnych i prawnych,
- utrzymywanie kontaktów z osobami zagrożonymi - ofiarami przemocy, terapia wspierająca,
- „pilotowanie” problemów wymagających dalszego skierowania do właściwych instytucji (Policja, Prokuratura, MGOPS, Centrum Pomocy Rodzinie i innych),
- prowadzenie sesji indywidualnych i rodzinnych,
- kierowanie dzieci z rodzin z problemem (alkoholowym, narkotykowym itp.) do świetlicy i innych zajęć pozalekcyjnych,
- współpraca z kuratorami sądowymi, pedagogami szkolnymi, Centrum Pomocy Rodzinie, MGOPS – w zakresie koordynacji udzielenia właściwej opieki i pomocy osobom i rodzinom,
- psychoedukacja i motywowanie osób uzależnionych do zaprzestania picia, nadużywania środków psychoaktywnych i leczenia odwykowego.

- 3) zapewnienie dostępu do pomocy terapeuty ds. uzależnień i do pomocy prawnej poprzez:

a) dofinansowanie Punktu Interwencji Kryzysowej w Wałcu działającym przy PCPR w Wałcu. Zadania Punktu:

- pomoc terapeutyczna dla uzależnionych i ich rodzin,
- pomoc terapeutyczna dla ofiar przemocy i sprawców przemocy domowej,
- pomoc prawna dla ofiar przemocy domowej.

b) prowadzenie bezpłatnego punktu pomocy prawnej w Mirosławcu.

2. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych:

- 1) realizacja w placówkach oświatowych i w świetlicach programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży z zakresu uzależnień i przemocy domowej,
- 2) promocja zdrowego stylu życia przy wykorzystaniu Placówki Wsparcia Dziennego, placówek oświatowych i ośrodka kultury, w tym prowadzenie zajęć pozalekcyjnych również sportowych będących integralną częścią programów profilaktycznych,
- 3) udzielanie pomocy i wsparcia rodzicom, których dzieci piją alkohol - rozpowszechnianie telefonów zaufania: „Niebieska Linia” i „Pomarańczowa Linia”,
- 4) dystrybucja materiałów informujących o możliwościach uzyskania pomocy w przypadku problemów alkoholowych, narkomanii, przemocy domowej oraz uzależnień behawioralnych (ulotki, informacja na stronach internetowych instytucji, działalność pracowników socjalnych, Policji, oświaty, parafii, itp.),
- 5) prowadzenie działalności informacyjno – edukacyjnej skierowanej do społeczności lokalnej oraz do rodzin, w których występuje problem alkoholowy, narkomania, przemoc domowa oraz uzależnienia behawioralne (broшуry, ulotki, informacja na stronach internetowych, itp.),

- 6) podejmowanie przez służbę zdrowia czynności zmierzających do zastosowania wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego (współpraca z MGKRPA),
- 7) upowszechnianie informacji o zadaniach zespołu interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy domowej i o zadaniach komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- 8) wspieranie pracy interdyscyplinarnego zespołu do spraw przemocy domowej, w tym działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji członków zespołu,
- 9) realizacja programów dla rodziców przygotowujących ich do wychowywania dzieci bez stosowania przemocy i radzenia sobie z trudnymi sytuacjami w procesie wychowania dzieci.

3. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych. Działania poprzez:

- 1) nawiązanie współpracy z Kościołem Katolickim w zakresie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców, przy udziale policjantów, w obchodach Dnia Świętego Krzysztofa – patrona kierowców,
- 2) akcje Policji prowadzone na rzecz trzeźwości kierowców (zakup materiałów promocyjnych),
- 3) współpraca z Policją, pomocą społeczną, placówkami oświatowymi, instytucjami kultury, służbą zdrowia, itp. w zakresie promocji i realizacji zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałaniem narkomanii,
- 4) zainicjowanie wspólnych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii takich służb jak: Policja, pomoc społeczna, placówki oświatowe, służba zdrowia i innych.

Rozdział 10.

Zadania Miejsko – Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mirosławcu

- 1) Podejmowanie czynności zmierzających do ustalenia zastosowania wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.
- 2) Pokrywanie kosztów wydania opinii przez biegłych sądowych (psychiatrę i psychologa) orzekających na zlecenie MGKRPA w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.
- 3) Pokrywanie kosztów opłat sądowych, w związku ze złożeniem wniosku o poddanie się leczeniu odwykowemu,
- 4) Kontrolowanie zasad prowadzenia reklamy i promocji napojów alkoholowych.
- 5) Kontrolowanie dostępności alkoholu, w zakresie przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.
- 6) Stosowanie procedury „Niebieskiej Karty”.
- 7) Udział przedstawiciela MGKRPA w pracach zespołu interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy domowej.

Rozdział 11.

Zasady wynagradzania członków Miejsko – Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Działalność Miejsko – Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mirosławcu finansowana jest ze środków przeznaczonych na realizację Programu. Za udział w pracach komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości 10% aktualnie obowiązującego minimalnego wynagrodzenia za pracę, za każde posiedzenie.

2. Ustala się wynagrodzenie dla Sekretarza Komisji w formie ryczałtu miesięcznego w wysokości 25% aktualnie obowiązującego minimalnego wynagrodzenia za pracę (prowadzenie biura Komisji).

3. Określa się stawkę za 1 km przebiegu pojazdu w podróży służbowej pojazdem samochodowym niebędącym własnością gminy dla członków Komisji w wysokości 1,15 zł bez względu na pojemność skokową silnika.

Rozdział 12.

Zasady funkcjonowania świetlic i Placówki Wsparcia Dziennego "Lotnik"

1. Celem funkcjonowania placówki wsparcia dziennego jest zapewnienie specjalistycznej opieki i wychowania, w tym: pomoc w nauce, organizacja czasu wolnego, organizacja zajęć sportowych i zabaw, zajęć muzycznych, plastycznych, a także terapii psychologicznej, pedagogicznej, socjoterapii lub logopedii. Placówka zlokalizowana jest w Mirosławcu Górnym i działa w ramach struktury MGOPS w Mirosławcu. Placówka działa na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

2. Celem działania świetlic jest przede wszystkim wspieranie rodziny w procesie przygotowywania dzieci i młodzieży do samodzielnego życia, kształtowania właściwych postaw społecznych poprzez objęcie ich w czasie wolnym od zajęć szkolnych opieką oraz zajęciami edukacyjnymi i profilaktycznymi, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym, pochodzących z rodzin ubogich, posiadających problemy wychowawcze oraz inne dysfunkcje społeczne.

3. Świetlice funkcjonują w ramach struktury Ośrodka Kultury w Mirosławcu w takich miejscowościach jak: Mirosławiec, Piecnik, Jabłonowo, Bronikowo, Hanki, Próchnowo, Orle, Łowicz Wałecki.

4. Świetlice funkcjonują w oparciu o bazę lokalową świetlic wiejskich.

5. Świetlice realizują następujące zadania wobec dzieci:

- 1) współudział w procesie wychowania,
- 2) zapewnienie opieki,
- 3) pomoc w nauce,
- 4) organizacja czasu wolnego,
- 5) tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi zainteresowań i wypełnianiu obowiązków szkolnych,
- 6) współpraca z rodzicami i szkołą w procesie wychowania,
- 7) promocja zdrowego stylu życia, realizacja kampanii profilaktycznych,
- 8) dożywianie poprzez prowadzenie zajęć kulinarnych,
- 9) zaspokajanie potrzeb emocjonalnych kompensujących braki wynikające z dysfunkcyjności rodzin i środowiska.

5. W celu realizacji zadań w świetlicach zatrudniani są instruktorzy. Świetlice realizujące działania opiekuńczo – wychowawcze, mogą także opierać się na wolontariacie oraz osobach odbywających staże i praktyki studenckie.

6. W wykonywaniu swoich zadań świetlice współpracują z:

- 1) rodzicami wychowanków,
- 2) środowiskiem lokalnym,
- 3) samorządem i jego jednostkami organizacyjnymi,
- 4) organizacjami społecznymi,
- 5) wolontariatem,
- 6) w zależności od potrzeb z innymi podmiotami.

7. Nadzór nad świetlicami sprawuje Dyrektor Ośrodka Kultury w Mirosławcu, który kieruje, organizuje i koordynuje ich działalność i jest bezpośrednim przełożonym zatrudnianych w nich pracowników.

8. W celu realizowania zadań przez świetlice Dyrektor Ośrodka Kultury współpracuje z Miejsko - Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mirosławcu.

9. Utrzymanie obiektów świetlic finansowane jest z budżetu gminy.

10. Koszty związane z bieżącą działalnością świetlic pokrywane są z budżetu gminy ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, przy czym koszty te obejmują:

- 1) koszt zatrudnienia instruktora,
- 2) inne wydatki związane z działalnością świetlic, w szczególności:
 - zakupy materiałów niezbędnych do merytorycznej działalności np. pomoce dydaktyczne,
 - inne wydatki związane z działalnością świetlic.

11. Działalność świetlic może być wspierana ze środków pozabudżetowych gminy.

12. Świetlice czynne są według harmonogramu ustalonego przez Dyrektora Ośrodka Kultury w Mirosławcu, uwzględniającego potrzeby wychowanków oraz zabezpieczenie kadrowe.

13. Zajęcia w świetlicach przewidziane są dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, przy czym zakłada się, że w sytuacjach szczególnie uzasadnionych istnieje możliwość przyjęcia dziecka w innym wieku.

14. Pobyt w świetlicach jest bezpłatny.

15. Uczestnictwo w zajęciach świetlic wymaga zgody opiekuna prawnego dziecka.

16. Program został pozytywnie zaopiniowany przez członków Miejsko – Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na posiedzeniu w dniu 16 stycznia 2024 r.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151) oraz art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 1939) prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu i przeciwdziałaniem narkomanii należą do zadań własnych gminy. Realizacja ich prowadzona jest za pomocą gminnego programu uchwalanego na okres nie dłuższy niż 4 lata przez radę gminy. W związku z powyższym w celu umożliwienia realizacji zadań wynikających z przepisów przytoczonych ustaw niezbędne jest podjęcie opracowanej uchwały zawierającej katalog zadań własnych gminy. Środki finansowe na realizację gminnego programu profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii są zabezpieczone w budżecie gminy Mirosławiec na 2024 r.

Wobec powyższego podjęcie przedmiotowej uchwały jest uzasadnione.

BURMISTRZ MIROSŁAWCA
Piotr Kozłowski